

Medalje for landboflid

Nedennævnte personer er omtalt i ” Midt under himlen – hvor kragerne vender” af Salomon J. Frifelt, (fra 1960). Jeg har suppleret Frifelts oplysninger og håber, der er slægtsforskere, der ad denne vej bliver bekendt med bogen, der bestemt er værd at læse. Måske finder du lige netop DIN ane. Bogen kan lånes gennem dit lokale bibliotek.

Else Skovbo Jensen

Uddeling af sølvmedalje for landboflid, nedenfor blot kaldt sølvmedalje:

(Husk, der kan søges med "Rediger" "Søg på denne side" efter person- og stednavne.)

Elise Nørgaard Eriksen, f. Overgaard, født i Sejerslev sogn, Mors 22. juni 1884, (ikke i Østerild, som Frifelt skriver).

Gift 1908 i Stagstrup sogn med Erik Nørgaard Eriksen. Han døde efter ulykkestilfælde 1912 i Sennels sogn. Deres to sønner blev født i Hunstrup sogn i hhv. 1909 og 1911. Elise Nørgaard drev gården i Malle, Sennels sogn, Hillerslev herred frem til mønsterbrug. Modtog 1930 sølvmedalje.

Kristen Hansen, Tøstrup, født i Hoven sogn, Nørre Horne, Ringkøbing 25. januar 1867

Han var søn af Jens Hansen og Ellen, der i 1862 blev gift i Sønder Omme og begyndte hedeopdyrkningen i Hoven sogn.

Sønnen Kristen/Kræ var nr 3 af 10 børn, f. 1867. Han blev gift i 1888 med Maren Jensdatter fra Gundesbøl i Hoven sogn. De overtog Jens Hansens gård i Bundsgård, Hoven sogn .Opdyrkede 40 tdr. land hede. 1909 købte de en meget forsømt gård i Tøstrup, Ådum sogn. 100 tdr. land ager og hede. Besætning 10 køer, 10 ungvæg, 1 svin, 2 heste – og foder til 3 dage. Året efter rev de gården ned og byggede den op et andet sted. Maren og Kristen fik sølvmedalje for landboflid i 1932. Da var al mark opdyrket, store nye bygninger, 45 malkekøer, 50 ungvæg, 4 heste, traktor, malkemaskine, 220 svin.. Modtog 1932 sølvmedalje.

Jeremias Müller/Møller, født i Thyregod, Nørvang , Vejle 11. august 1855

Gift Ringive, Nørvang 1881 Magdalene Duus.

Opdyrkede først 45 tdr. land i Hallundbæk, Blåhøj sogn, Vejle. Senere 86 tdr. land i Omvrå , Blåhøj Begyndte forfra igen i Døvling mose, Skarrild sogn, Ringkøbing, hvor de i 1924 overdrager en gård med 110 tdr land til en datter og svigersøn. Jeremias og Magdalene begyndte for fjerde gang forfra i Engebæk, Sønder Omme sogn. Først 1934 køber de hus, senest i Blåhøj sogn. Modtog sølvmedalje 1920.

Hans Lyhne, født 1857 i Lyne sogn, Nørre Horne, Ringkøbing, uægte barn, der senest som 7-

årig blev udliciteret, dvs. sat i tjeneste som hyrde hos den gårdmand, der bød lavest. Han kom til Østergård hos Peder Kristian Hansen og Else, hvor han fik et hjem og blev der i 14 år.

Som 32 årig købte han 65 tdr. land hede af Østergårds jorder uden bygninger af nogen art. 1889 byggede han hus med plads til dyr og mennesker Først et par stude, så en ko, siden flere. 1893 var tørkeår. Da regnen endelig kom, slog lynet ned i hans ejendom, og han måtte begynde forfra med byggeriet. Han var gift med Else Marie. Iflg. folketællingen 1906 havde de 3 døtre og 2 sønner. Sølvmedalje i 1932. Sønnen Ansgar overtager gården.

Otto Mortensen, f. i Lønborg sogn 1888, gift med Johanne Marie Lauridsen, f. 1889 Aal sogn, gift 1910 Henne sogn (opslag 158).

Ottos forældre daglejerparret Anne og Mathias Mortensen i Lønborg havde en drøm om at få egen jord at dyrke. Det lykkedes for dem, selv om det kun var en stump hede. De sled og slæbte og yngste søn Otto ville ikke være hedebonde, men gik i slagterlære. Senere egen butik. Det gik ikke. Og Otto købte da 1912 den gamle degnelod med et forfaldent hus i **Lønne sogn**, Vester Horne herred, Ribe, 7 tdr. land lyng og klitsand, der ikke havde været pløjet i 10 år. 1923 købte han yderligere 9 tdr. land hede. Alt opdyrket og tilplantet. 8 børn. Sølvmedalje 1936

Jensine Kirstine Pedersen, f. 1871 i Sjælborg, Hostrup sogn, Skads herred, Ribe, gift 1893 med Hans Pedersen, f. 1869 også i Sjælborg

De opdyrker 70 tdr. land hede. Starter med en ko og 2 heste. Hans kører med grus, tørv eller fisk og Jensine passer ejendommen. Der er mange munde at mætte, idet Jensine føder 10 børn. I 1936 er der 20 malkekøer og 4 arbejdsheste. Hans dør i 1929 og Jensine får sølvmedalje i 1936.

Anders Danielsen, f. 1848 i Haldum sogn, Sabro, Århus, død 1929 i Foldby, Sabro gift med Mette Marie Pedersdatter, f. 1850 i Foldby sogn, Sabro, død 1928.

Anders arbejdede som tækkemand, købte 1873 et hus med 2 tdr. land, byttede 1882 med en 9 tdr. land stor hedelod. Han byggede, dyrkede, dræned, kultiverede. Havde til sidst 6 køer og 2 heste. De fik 13 børn. En af dem er **Søren Braad Danielsen** i Voldby sogn, Gjern, Skanderborg. Anders og Mette fik sølvmedaljen i 1898

Mads (Kristian) Kristensen, født i Them sogn, Vrads, Skanderborg 14. marts 1848, fik 1905 navnebevis på navnet Mads Christensen Rohde, gift i Sabro Århus amt 14. februar 1873 med Ane Sofie, f. Christiansen, død Lading 1936. Mads døde 1922, ikke 1924 som Frifelt skriver
Mads og Ane Sofie købte på en dødsboauktion i 1880 en forsømt gård i Lading. Han fortsatte med at arbejde som engvandingsmester i 5-6 år. Derefter tog det fart med at få de 6 tdr land opdyrket. Han brugte køerne som trækraft, kørte en time ad gangen med hvert spand. Han fik sølvmedaljen i 1904. Da var der en hest, 5 køer, 3 kvier, seks svin på ejendommen, al gæld var betalt. I hjemmet voksede 3 børn op. Beretningen til Frifelt gives af en datter, mange år efter forældrenes død. I Østjysk Hjemstavn, 76. årgang, 2011, er der en artikel om murer, senere arkitekt Chr. Erhard Rohde, f. 1875 i Sabro, søn af Mads og Ane Sofie.

Hans Raaby, født 7. marts 1890 i Højbjerg, Lysgaard, Viborg amt gift med Elise Marie f. Kristensen, født 11. juni 1895 i Ølst, Galten, Randers amt NB Fødesteder er ikke rigtigt angivet af Frifelt

Hans købte en jordlod på 10½ td. land tæt ved sine forældres ejendom i Drøs, Vejerslev sogn, Houbjerg herred, Viborg. Der var mest lyng, kær og vandhuller. Efter et par år var en del merglet og opdyrket. Hans fik statslån og fik opført bygninger. Sølvmedalje i 1931. 2 sønner

Gravers Madsen, f. 27. juni 1879 i Tim sogn, Hind, Ringkøbing gift 1908 i Tim med Ellen Cathrine Olesen, f. Tim 16. august 1886

Gravers var udlært murer og efter svendeprøven drog han på valsen. Bonde ville han ikke være! Et par gange var han hjemme, og hans senere kone ventede på ham. Han køber i 1907 15 tdr. land hede, som han begynder at dyrke op i sin fritid. Efter at de er gift, bygger han deres hus, Ellen tager sig af ejendommen og børnene. De starter med 1 ko. Sluttes med 12 malkekøer og 40-60 svin. Samtidig er der købt mere hede og 11 tdr. land agerjord. Sølvmedalje i 1928.

Ole Peter Jensen, f. 1873 i Højen, Skæve sogn, Dronninglund, Hjørring, søn af Simon Jensen og Elisabeth Marie Ottesen. Frifelt kalder Ole Peters far for Jens Højen. Også Oles kone har forkert navn.

Ole Peter gift 28. december 1894 i Skæve med Kristine Jensen, født i Tårs , Børglum, Hjørring.

Ole Peter arbejdede på Dybvadgård og boede som nygift i et af arbejderhusene. Han higede efter at eje og købte 3 tdr. land stenet jord kaldet Hungerholt. Efter få år var jorden opdyrket. Og han havde 5 køer. I 1904 valgte han at købe sit barndomshjem med 15 tdr. land og et gammelt faldefærdigt hus, 3 køer og 1 stud. 2 år senere købte han 2 heste, byggede stald og lade og i 1913 nyt stuehus. Snart en veldrevet gård. Ved folketællingen 1921 havde Ole P. og Kristine 10 børn boende, heraf 8 under konfirmationsalderen, i alt fik de 14 børn. Sølvmedalje i 1922 .

Den næste der fortælles om, har tilsyneladende ikke fået medalje. Det drejer sig om **Jørgen Jensen født i Vedersø i 1872, viet i Velling, Hind herred, Ringkøbing til Stine Iversen Kirkegaard Bækdal 11. april 1902 Moderen døde 35 år gammel i forbindelse med fødselen af det 5. barn i april 1912. Jørgen Jensen giftede sig ikke igen, men havde ved folketællingen 1916 både mandlige og kvindelige tjenestefolk ansat.**

Han opdyrkede ikke hede, men afvandede området ved Store Holmager, så der blev mere og mere jord, der kunne dyrkes, til sidst 90 tdr. land. Han sørgede også for at lave en dæmning, så han kunne komme til sin ejendom uanset vejret. Bygningerne blev fornyet, han fik efterhånden en besætning på 40 køer, 12 heste og mange svin. Efter han blev enkemand, sled han døgnet rundt, sov kun 2-3 timer hver nat. Gården overgik til en søn.

Kristian Peder Østergaard, f. 1859 i Gjellerup sogn, Hammerum herred, Ringkøbing amt, gift med **Else Marie Andersen, f. 1859 i Sunds sogn, Hammerum herred .** Overtog som 24 årig en stærkt forsømt gård i Flø, Brande sogn på en tvangsauktion for at redde 600 kr. for sin far, der havde kautioneret for dette beløb og nu ville miste pengene eller byde på gården. Der blev dyrket hede op, der blev rejst nye bygninger. Sønnen Martin overtog gården i 1919. Forældrene blev boende . Heller ikke her er der nævnt nogen medalje.

Olaf Rye Ottesen, f. 1877 i Mallehøje Østergaard, Ringive sogn, Nørvang herred, Vejle amt, gift 1898 med **Mette Madsen**

Første hjem var en hedejendom i Sønder Omme sogn, Nørvang herred hvor de boede nogle år. I 1906 købte de en mindre gård i Bindsbøl. Lindeballe sogn, Tørrild herred, Vejle amt. I Give sogn ligger den gamle herregård Søndersthoved. Den overtog parret ved et mageskifte i 1920. Søndersthoved var på det tidspunkt en forfalden gård med 170 tdr. land jord, men kun en meget lille besætning og masser af arbejde. 1941 overtog en søn gården og Olaf Rye fik mere tid til sin store interesse: at snitte i træ.

Her er heller ikke nævnt noget om medalje

Om **Mallehøje Østergaard** er der endnu en beretning. En omgangslærer/vinterlærer Otto Jensen kaldet Østerholm blev gift med en enke i Krog, Grene sogn, Ribe amt. De købte 1843 Mallehøje i Ringive sogn (ikke Give, som Frifelt skriver), overdrog den senere til 2 sønner Peder Hansen og Hans Peder Ottosen, der 1864 giftede sig med Povline Justine Nielsen . Dette par blev forældre til ovennævnte Olaf Rye, som mistede begge forældre i 1889. Hans ældre bror Niels Povlsen Ottesen overtog hjemmet efter forældrene som 23 årig. Niels havde evner for at hugge i sten og en række af

hans værker findes stadig ved Mallehøje, der nu er restaurant og som først i 2003 fik en ejer af en anden slægt, se www.mallehoeje.dk/historie.html

Kristen Sørensen Svendsen, f. i Nørholm sogn, Hornum herred, Ålborg amt, 28. august 1855, gift med **Anna Kristine Karlsson**. Kristen var meget alsidig: udlært smed, senere arbejdet som mejeribestyrer på Oxholm hovedgård på Øland, bødker, dyrlæge, slagter m.m. Døde på Øland som enkemand i oktober 1940. (ingen medaljer af nogen art, kun en interessant person som Frifelt har mødt)

Kristen Sørensen, f. ca. 1833 i Karup sogn, Lysgaard herred, Viborg amt, gift med **Ane Kirstine Christensdatter**, f. ca. 1830 Haderup sogn, Ginding herred, Ringkøbing. Tjente på samme gård i Simmelkær, Ørre sogn ved folketællingen 1860. Ane Kirstine havde da en søn Mourits Simmelkjær på 5 år. Parret lejede 40 tdr. land hede, byggede en beboelse af tømmer fra et nedrevet hus, klinede med ler og tækkede med lyng. De købte en ko, som de lige kunne skaffe føde til og gik ellers selv i dagleje og vævede. Derudover brækkede de hede op, lånte en stud, der kunne gå i spand med deres ko. I 1901 overlod de gården til datteren **Kirsten** og hendes mand **Jens Olesen**. Nu var det meste hede opdyrket og 12 tdr. land tilplantet, men Jens og Kirsten købte mere hede, udvidede bygningerne og øgede besætningen. Kirsten tog sin store andel af arbejdet, mens Jens supplerede indtægten som skrædder. Parret fik 7 børn. Sønnen **Anders Olesen** overtog i 1929 gården og giftede sig et par år efter med **Emmy Mariane Nielsen** fra Grove. De fortsatte opdyrkningen og beplantningen, så gården nu med god grund hedder Skovlund. Den overtages i 1956 af sønnen **Kr. Kold Olesen**.

Kirsten og Jens fik Landhusholdningsselskabets sølvbæger i 1929, mens Emmy og Anders i 1955 modtog et sølvbæger af De samvirkende landøkonomiske Foreninger i Ringkøbing amt"

Jens Rindom, f. i Stauning sogn i 1890, Bølling, Ringkøbingamt, gift med **Bodil Christensen**, der også var fra Stauning, f. 1889. De blev gift april 1916 og tog så fat på Vendelbogård i (Sønder) Borris 207 tdr. land, hvoraf kun 40-50 tdr. land var opdyrket. Efter et par år købte han en traktor. Jens blev kendt over store dele af landet for sit avlsarbejde med korthornskvæg. Bodil og Jens fik mindst 3 sønner, der alle sammen med faderen var aktive i modstandsbevægelsen. Tilkendt Det kongelige Landhusholdningsselskabs sølvbæger i 1956.

Jens Pedersen, gift 3. november 1891 i Grindsted, Slavs, Ribe med **Martha Kristensen**, (ikke Hansen som Frifeldt skriver) f. 1866 i Grindsted.

Jens er i forbindelse med vielsen anført som født i Nollund 11. februar 1870. Frifeldt skriver, at han er født i Simmel i Sdr. Omme sogn. Jeg kan ikke finde hans fødsel. Deres ejendom lå i Vadbøl i Grindsted sogn på en lille bakke, der kaldtes "æ skryvbank" = Skrivebanken. Det navn brugtes om familien, der efterhånden bestod af forældrene og 8 børn, som alle hjalp til, så snart de kunne. Da den oprindelige hede var opdyrket, købtes mere hede, der skulle opdyrkes og mergles og hvoraf der skabtes tre veldrevne gårde. Jens Pedersen havde det princip, at han aldrig købte eller byggede noget, før han kunne betale kontant.

1937 fik Jens Pedersen og Martha landhusholdningsselskabets største sølvbæger. Jens døde af et hjerteslag under jagt i 1943.

Sønnen **Holger Pedersen** overtog "Lyngvang" efter faderen. Han blev gift med Dorthe, datter af nedennævnte Laurits Søndergaard.

Laurits Søndergaard (Jensen), 24. maj 1888 Eg, Grindsted sogn. Han var gift med **Lene Laursen** fra Horsbøl i Grindsted sogn, f. 12. januar 1888, viet 24. maj 1913 Grindsted.

De opdyrkede og drænedede ca. 90 tdr. land hede og mose. Fik i 1930 den første tuberkulosefri besætning i Grindsted og fik sølmedaljen i 1941.

Ovennævnte beretninger drejer sig overvejende om personer født i sidste halvdel af 1800-tallet. En beretning, der adskiller sig lidt, er den som Frifelt kalder "en sandfærdig krønike fra Napoleonstiden". Manden hed **Jørgen Sørensen**, men kaldtes **Jørgen Greisen** og boede i Farre, Sporup sogn, Gjern herred, Skanderborg amt. I 1801 måtte han melde sig i Rendsborg som soldat og således tage afsked med sin familie, skriver Frifelt. Jørgen skulle vandre til Rendsborg, han fik orlov én gang årligt i en hel måned!, måtte igen vandre frem og tilbage og i den tiloversblevne tid sled han med at opdyrke de 6 tdr. land hede han havde købt og fik bygget et lille 4-fags hus på grunden. En ko var der også blevet råd til af den opsparede løn. Sådan gik livet i 14 år, ifølge Frifelt.

Men Jørgen Sørensen blev først gift i 1810 med **Johanne Pedersdatter**, der var datter af Peder Jensen Aagaard. Jørgens mor hed Maren Greisdatter. Hans far hed formentlig Søren Nielsen og døde, mens Jørgen var barn. Moderen giftede sig igen. Ved Folketællingen 1787 hed hendes mand Peder Nielsen Kok. Marens far var sikkert den Jørgen Gregersen/Greisen, der i 1741 er omtalt i Frijsenborg skifteprotokol som boende i Farre. I 1834 fik Jørgen Sørensen Det Kongelige Landhusholdningsselskabs bæger for mønsterværdig landboflid. Da bestod hans gård af 110 tdr. land veldyrket jord, gode bygninger, besætning og en have med 700 frugttræer. Jørgen døde 1860 og Johanne i 1857. Gården, som blev kaldt Løvskovlund, var da overtaget af sønnen Thomas.

Else Skovbo Jensen